

Delårsrapport april – juni 2016

• Om den svenska pappers-, massa- och sågverksindustrin

Mats Kinnwall

Chefsekonom
Mats.kinnwall@skogsindustrierna.org,
08-7627266

Katrin Heinsoo

Rådgivare Branschstatistik
Katrin.heinsoo@skogsindustrierna.org,
08-7626242

Magnus Niklasson

Marknadsanalytiker
Träprodukter
Magnus.niklasson@skogsindustrierna.org,
08-7627256

Amanda Johansson
Trävarustatistik
Travarustatistik@skogsindustrierna.org
08-7627959

Om kvartalsrapporten

”Så går det för skogsindustrin” är en kvartalsredogörelse för utvecklingen och läget för skogsindustrin och dess delbranscher sågverks-, massa- och pappersindustrin. Informationen baseras på officiell statistik och på Skogsindustriernas statistik. Rapporten kommer ut fyra gånger per år och riktar sig till en bred läsekrets av beslutsfattare, journalister, analytiker och andra intressenter. De jämförelser som redovisas avser samma period föregående år om inte annat anges. Rapporten finns även på Skogsindustriernas webbplats.

Sammanfattning

Världstillväxten fortsätter hacka sig fram och trots antydande farthöjning på USA-marknaden är det fortfarande till synes endast en medioker tillväxt. Även i Eurozonen fortskrider den svaga utvecklingen. En överhängande risk för avmattning hotar på många håll efter Brexit-omröstningen. Avmattning sker även i Kina precis som tidigare år. I stora drag verkar de allra flesta tillväxtekonomier drabbas av långsam tillväxt, bortsett från Indien som ångar på. Både Brasilien och Ryssland uppvisar fortsatta katastrofala siffror och framstår alltmer som krympande ekonomier.

Världens börser föll kraftigt i samband med Brexit, även om de tagit sig tillbaka helt under de senaste dagarna. Sammanfattat är det dock sannolikt att folkomröstningen kommer innebära en ytterligare längre och djupare period av rekordlåga världsmarknadsräntor, där oroligheterna för Storbritanniens roll som metropol för handel kommer att stärkas.

Sågverkens marknadsläge har stabiliserats sedan i vintras, och konjunkturinstitutets konfidensindikator ligger på en högre nivå än det historiska snittet. Sågverken har under detta halvår levererat mer än de producerat, till följd av en ökad efterfrågan. Anmärkningsvärt är de olika marknadslägena för furu respektive gran, där mycket konkurrenskraftig rysk produktion samt något avvaktande efterfrågan i Nordafrika och Mellanöstern lett till en prisskillnad mellan furu och gran, och även en omställning av produktionen; där både pris och produktion för gran har ökat. Trävarumarknaden är känslig för oroligheter på den brittiska marknaden, eftersom en förändring av pundets värde, skapar konsekvenser både på kort och lång sikt.

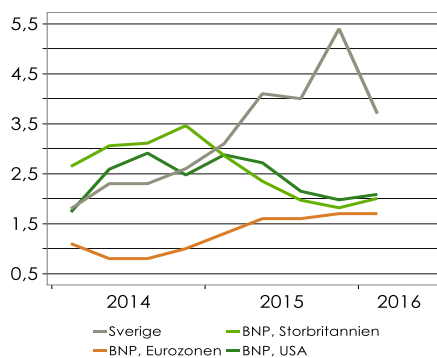
För massaindustrin är däremot utvecklingen positiv, både produktion och leveranser ökar. Även internationellt fortsätter den positiva utvecklingen.

Förpackningsmaterial har utvecklats starkt, medan tillverkningen av grafiskt papper fortsätter minska. Det verkar också vara en till synes positiv trend inom europeisk pappersproduktion. Investeringarna inom skogsindustrin ökar, samtidigt som exportvärdet sjunker.

Innehållsförteckning

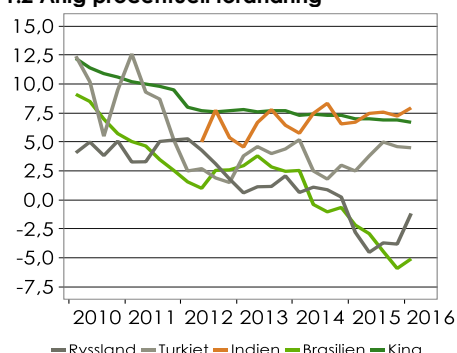
1. Konjunkturläget	2
2. Sågade trävaror	4
3. Massa	7
4. Papper	9
5. Exportvärde, investeringar	12

1.1 Årlig procentuell förändring

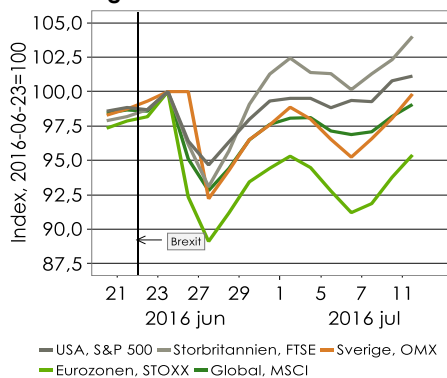

Källa: Macrobond

1.2 Årlig procentuell förändring

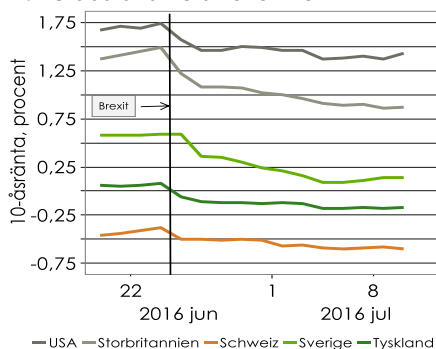

1.3 Kraftig men oro efter Brexit

Källa: Macrobond

1.4 Globala räntefall efter Brexit

Källa: Macrobond

1. Konjunkturläget

- Brexit spär på oron för världsekonomin
- Tydliga tecken på svensk avmattning
- Fortsatt förstärkt arbetsmarknad

Världstillväxten har fortsatt att hacka fram under våren utan tecken på vare sig en stundande lågkonjunktur eller acceleration. USA:s ekonomi uppnådde knappt styrfart under det första kvartalet och trots att mycket tyder på en viss farthöjning under våren handlar det fortfarande bara om en medioker tillväxt. På vår sida av Atlanten fortsätter Eurozonens relativt svaga utveckling, ekonomin har fastnat på tillväxttal strax över 1,5 procent det senaste året. För Storbritanniens del bröts visserligen de senaste årens skarpa avmattning i början av året men risken är uppenbar att avmattningen tar ny fart framöver i spåren av Brexit. **Se diagram 1.1.**

I Kina har de senaste årens avmattning fortsatt och BNP växte "endast" 6,7 procent under årets tre första månader, den lägsta takten sedan början av 2009. Också flera andra forna tillväxtekonomier har fortsatt på sin relativt långsamma tillväxtbana under början av 2016, det främsta undantaget är återigen Indien vars ekonomi ångar på i god takt. **Se diagram 1.2.**

För Brasilien och Ryssland måste läget beskrivas som fortsatt katastrofalt, även om BNP-fallen bromsat något handlar det fortfarande om krympande ekonomier. Som vi tidigare konstaterat är det knappast längre relevant att tala om BRICST som ett kluster av tillväxtekonomier.

Finansiell turbulens efter Brexit

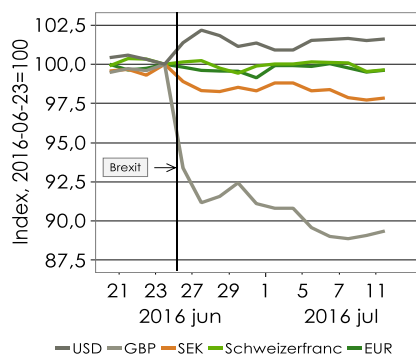
Ovan noteras att Storbritanniens ekonomi troligen kommer att drabbas av en viss avmattning efter folkomröstningen, inte minst p.g.a. den stora politiska turbulens med åtföljande ekonomiska osäkerhet som utbrutit de senaste veckorna. Det är för övrigt sannolikt att den finansiella oron i spåren av Brexit, får vissa kortsiktigt negativa konjunkturreffekter även på andra håll. Världens börser föll som stenar i samband med Brexit-chocken, men återhämtade stora delar av fallet under de följande dagarna och har därefter lyckats ta sig tillbaka helt. **Se diagram 1.3.**

Dramatiken har varit stor även på ränte- och valutamarknaderna, i samband med att det internationella finanskapitalet flytt till säkra hamnar. Minskad riskapitet har inneburit att statsobligationsräntorna fallit kraftigt från redan rekordlåga nivåer. Räntorna på obligationer med långa löptider är nu negativa i både Tyskland och Schweiz och noteras strax över nollstrecket i Sverige. Att räntorna fallit kraftigt i Storbritannien är knappast någon skräll; det är som sagt rimligt att räkna med att ekonomin tar stryk på kort sikt och centralbanken har redan annonserat kommande penningpolitisk stimulans. **Se diagram 1.4.**

Något mer överraskande kan det amerikanska räntefallet förefalla, USA:s ekonomi är ju trots allt relativt robust. Skälen är dels den ovan nämnda flykten till säkra hamnar, dels att Federal Reserve snabbt tog ett steg tillbaka från sin tidigare strategi för räntehöjningar efter folkomröstningen. Även Riksbanken har för övrigt nyligen skruvat ner sin prognosticerade bana för reporäntan. Sammantaget kommer således folkomröstningen att innebära en ytterligare förlängning och fördjupning av perioden med rekordlåga världsmarknadsräntor.

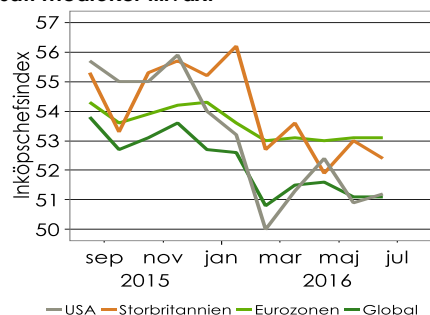
Den stora osäkerheten både kring Storbritanniens realekonomiska utsikter och kring Londons framtida roll som globalt finanscentrum fick pundet att falla som

1.5 Pundet sjunker till botten efter Brexit

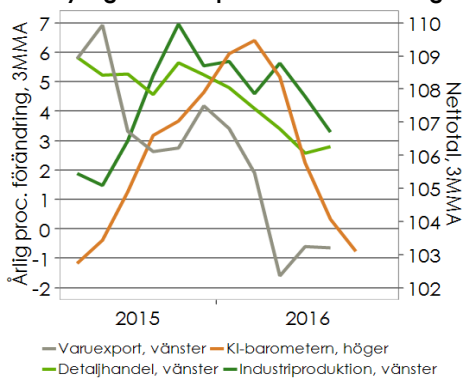
Källa: Macrobond

1.6 Konjunkturbarometrarna signalerar fortsatt medioker tillväxt

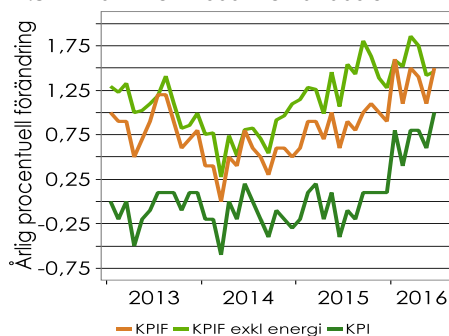
Källa: Macrobond

1.7 Tydliga tecken på svensk avmattning

Källa: Macrobond

1.8 Än kan inte Riksbanken andas ut

Källa: Macrobond

en sten efter folkomröstningen och fallet har tagit ny fart de senaste dagarna. Pundförsvagningen har fått ytterligare bränsle av centralbankens flaggande för kommande penningpolitisk stimulans. Även den svenska kronan har försvagats något, här handlar det i första hand om en flykt till säkra/läs "större" valutor. **Se diagram 1.5.**

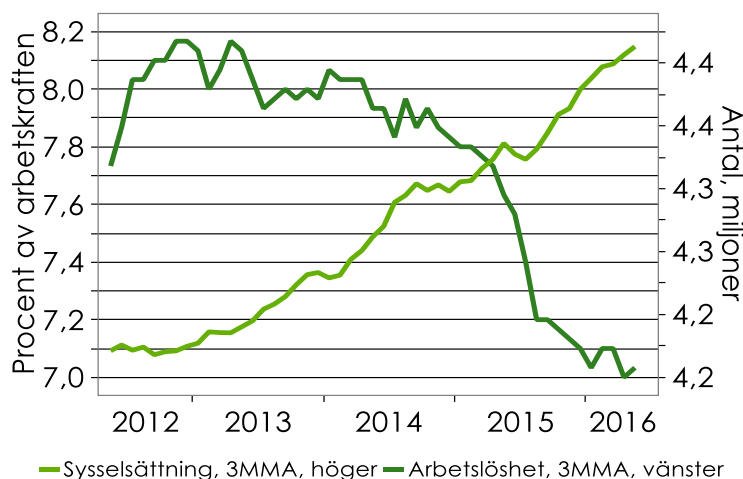
Osäkerheten som avspeglas i de finansiella marknaderna riskerar att även på kort sikt påverka näringslivets investeringsvilja negativt och därmed kyla av världsekonomin. Det blir därför extra viktigt att följa högfrekventa konjunkturindikatorer den närmaste tiden. Inköpschefsindex för juni visar inte på någon dramatik – den ligger kvar på nivåer som indikerar fortsatt långsam global tillväxt – men eftersom Brexit inträffade i slutet på månaden har den sannolikt inte hunnit "infektera" stämningläget ännu. **Se diagram 1.6.**

Sverige mattas av

Den svenska ekonomin fortsatte att växa betydligt snabbare än i flertalet jämförbara länder i början av 2016; med 3,7 procent i årstakt mot 1,5-2 procent. Gapet minskade dock rejält jämfört med under 2015 och mycket tyder på att normaliseringen har fortsatt de senaste månaderna även om Sverige sannolikt kommer att fortsätta att överträffa andra industrinationer ett tag till.

Bilden nedan visar att såväl industriproduktion, export som detaljhandel har mattats av jämfört med förra året, en avmattning som bekräftas av att KI-barometern fallit tillbaka ordentligt (serierna har jämnats ut i bilden eftersom de uppvisar betydande månatlig volatilitet). **Se diagram 1.7.**

Således har varuexporten bromsat från 6-7 procent i årstakt i början av 2015 till strax under noll. För industriproduktionen är motsvarande resa från c:a 7 procent till 3-4 procent och för detaljhandel från 5-6 procent till c:a 3 procent. Fortfarande får dock hemmaekonomin stöd av låga räntor och en pågående förstärkning av arbetsmarknaden. Sysselsättningen fortsätter att öka i obrutet stark takt medan fallet i arbetslösheten har bromsats upp på sistone (även här har de "hop-piga" serierna jämnats ut). **Se diagram nedan.**

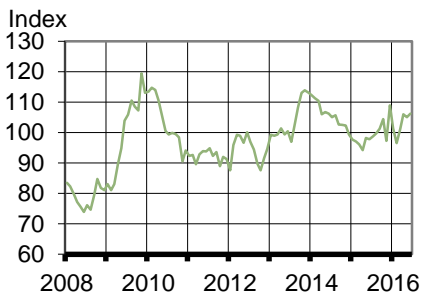

Inflationen har rört sig något uppåt det senaste året och närmast sig Riksbankens inflationsmål. Hur man än mäter är det emellertid långt kvar innan Riksbanken kan andas ut, en förstärkning av kronan, ett förnyat råvaruprisfall och/eller en Brexitsmäll på den globala konjunkturen kan mycket väl räcka för att bryta den uppåtgående trenden. Det är i detta ljus man ska se Riksbankens nedjusterade tillväxt- och ränteprognoiser den senaste veckan. **Se diagram 1.8.**

2. Sågade trävaror

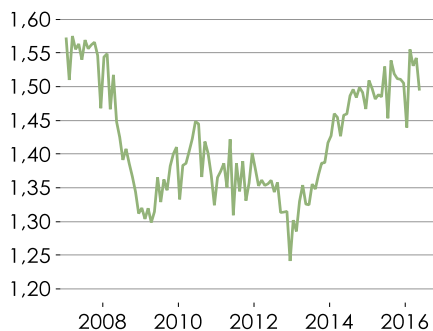
- Höga leveranser av gran
- Exportmarknaden
- Större ökning av konsumtion än produktion i Europa

2.1 Sågverk och träimpregneringsindustri: Konfidensindikator januari 2008-juni 2016

Källa: SCB, Skogsindustrierna

2.2 Produktion av barrträvaror i Sverige till och med juni 2016. Säsongsjusterad

Källa: SCB, Skogsindustrierna

Marknadsläget för sågverken har stabiliserats sedan i vintras. Efter en period med stora svängningar ligger Konjunkturinstitutets konfidensindikator för sågverk sedan några månader på en nivå något över det historiska snittet. Indikatorn slog i botten för ett år sedan och har sedan dess sakta rört sig uppåt. **Se diagram 2.1.**

Konjunkturinstitutets undersökning visar även på relativt höga förväntningarna om stigande priser samt en ganska god utveckling för ordergången. Sågverken bedömer samtidigt att färdigvarulagret den senaste tiden den senaste tiden gått från ett överskott till en mer balanserad nivå.

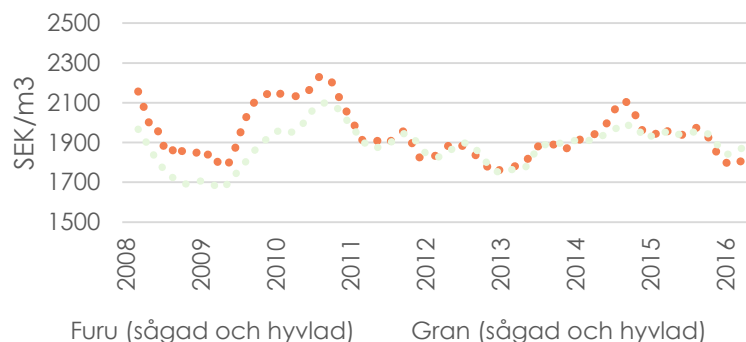
Höga leveranser av gran

Relativt god efterfrågan har gjort att sågverken under första halvåret har levererat mer än de producerat. Därmed har sågverkens lager minskat. Det anmärkningsvärda är att lagren har fallit lite *varje* månad hittills i år, vilket är unikt. Vi ser alltså en ovanligt jämn lagerminskningstakt.

Det är också ovanligt att marknadsläget är så olika för furu respektive gran. Granleveranserna har gynnats av ett starkt byggande på många marknader. Furu-marknaden har varit klart sämre, främst beroende på tuff konkurrens från Ryssland (som exporterar mest furu) samt en relativt svag marknad i Nordafrika och Mellanöstern. Många företag har försökt såga så mycket gran som möjligt samt minimera furuproduktionen. Produktionen av gran ökade med två procent till och med maj, medan furuproduktionen under samma period minskade med sex procent. Totalt sett så minskade produktionen till och med maj med en procent. **Se diagram 2.2.**

Den stora skillnaden mellan furu- och granmarknaderna märks på priset. Historiskt sett har snittpriserna för furu varit högre än för gran, men sedan i vintras är det tvärtom. Samtidigt är trenden att skillnaden snarast fortsätter att öka än att nivåerna går ihop. Att snittpriset för gran är något högre enskilda månader är inte unikt, utan har hänt då och då under den senaste femtonårsperioden. Dessförinnan var dock furan stabilt klart bättre betald än granen, men det har varit under kortare perioder. Frågan är om vi nu bevittnar ett mer bestående skifte till granens favör? **Se diagram 2.3 nedan.**

Diagram 2.3, Medelexportpris för furu- och granträvaror. Export från Sverige till och med april 2016. Källa: SCB, Skogsindustrierna.

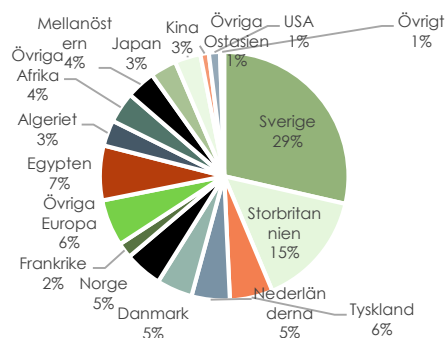

2.3 Exporterad volym sågade och hyvlade barrträvaror januari-april 2016 samt procentuell förändring jämfört med förra året

	Januari-April	Januari-April
	Sågat och hyvlat (1 000 m ³)	Förändring jämfört med förra året
Sverige	1 753 398	6%
Storbritannien	926 862	-4%
Tyskland	342 868	5%
Nederländerna	305 335	3%
Danmark	286 455	11%
Norge	300 980	-5%
Frankrike	122 618	12%
Övriga Europa	372 112	14%
Export Europa	2 657 230	3%
Egypten	436 459	-1%
Algeriet	205 886	-7%
Övriga Afrika	246 284	-11%
Mellanöstern	233 185	-21%
Japan	209 335	16%
Kina	206 194	41%
Övriga Ostasien	67 386	10%
USA	89 285	-5%
Övrigt	32 294	-43%
Total Export	4 383 538	2%

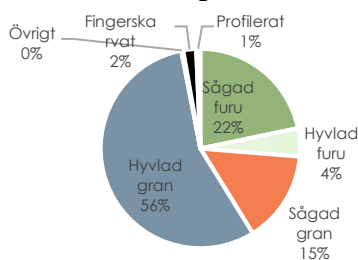
Källa: SCB, Skogsindustrierna

2.4 Svenska sågverks leveranser januari-april 2016, fördelning per marknad

Källa: Skogsindustrierna

2.5 Sveriges export av barrträvaror till Storbritannien. Fördelning per produktgrupp 2015. Källa: SCB, Skogsindustrierna

Källa: SCB, Skogsindustrierna

Kina ökar mest av exportmarknaderna

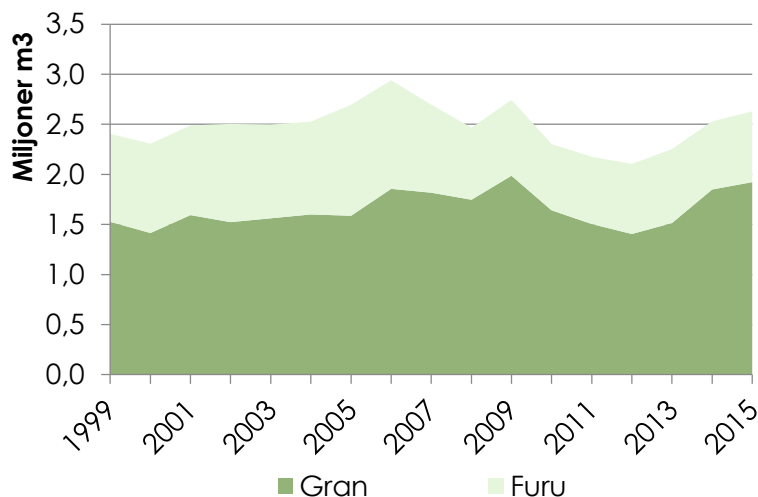
Av exportmarknaderna är det Kina – för Sverige främst en granmarknad – som hittills i år sticker ut med en uppgång på 41 procent. Förutom ökningen av varor från Sverige har även de finska och ryska leveranserna ökat. Samtidigt har minskningen av exporten från Nordamerika inte fortsatt i samma takt som under fjolåret. Vi gör ingen annan bedömning än att efterfrågan kommer att fortsätta växa rejält i Kina. Det är däremot troligt att ökningstakten, med tanke på den mycket höga totala exporten senaste tiden, avtar under andra halvåret. **Se diagram 2.3, 2.4.**

Ömsesidigt beroende med Storbritannien

Storbritannien är Sveriges största exportmarknad för trävaror, dit 15 procent av produktionen och 21 procent av exporten går. Konstruktionsvirke av gran (hyvlade varor), i huvudsak från södra Sverige, är den vanligaste produkten. Många av gransågverken i södra Sverige har alltså en mycket stor andel av försäljningen till Storbritannien. Det är därför naturligt att resultatet av folkomröstningen skapar viss osäkerhet. **Se diagram 2.5.**

Sett ur Storbritanniens perspektiv är de svenska andelarna ännu högre; av landets trävaruimport kommer hela 45 procent från Sverige.

Diagram 1.6, Sveriges export till av barrträvaror till Storbritannien per år. Källa: SCB, Skogsindustrierna

Övriga större exportländer är Lettland, Finland och Irland medan stora producentländer som Ryssland, Tyskland och Österrike enbart exporterar lite till Storbritannien.

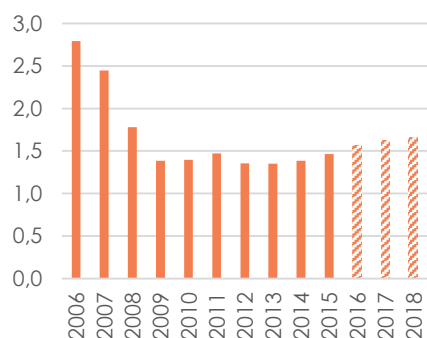
Den totala marknaden för barrträvaror i Storbritannien är nästan tio miljoner kubikmeter. Landets inhemska produktion har ökat på senare tid och är nu mellan tre och fyra miljoner kubikmeter, det vill säga *större* än importen från Sverige. Deras skogsplanteringar har växt till, samtidigt som pundet under perioder varit svagt (pundet har visserligen rasat före och efter folkomröstningen om EU, även om den under perioden 2010-2013 i stora drag var betydligt svagare mot kronan än den är idag). Detta är något som har gynnat den inhemska produktionen. Inhemskt producerade trävaror konkurrerar alltså med den svenska exporten, även om kvaliteten på brittiska trävaror delvis är en annan. Storbritanniens produktion kan nog fortsätta att öka en del, men ökningspotentialen är ändå begränsad sett till deras totala behov. Storbritannien kommer därför även framöver att behöva importera mycket från Sverige. **Se diagram 2.7 på nästa sida.**

2.7 Brittiska pund (GBP). Utveckling till och med 6 juli.

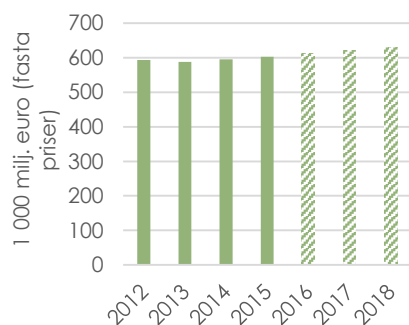
Källa: Skogsindustrierna

2.8 Byggstartar av bostäder per år i Europa

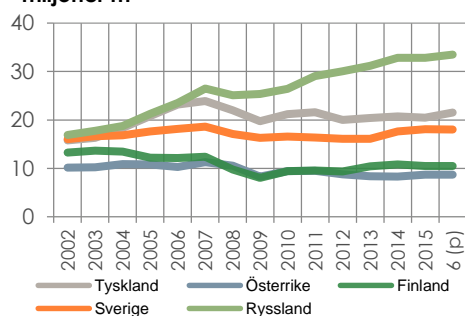
Källa: Euroconstruct, juni 2014

2.9 Investeringar i renovering och tillbyggnad i bostäder, Europa

Källa: Euroconstruct, juni 2016

2.10 Produktion av barrträvaror per land, miljoner m³

Källa: FOS, Skogsindustrierna

Effekten av Brexit ska inte överdrivas men skapar helt klart en del osäkerhet både på kort och lång sikt. Då trävarumarknaden är mycket valutaberoende är pundets kräftgång den stora och direkta osäkerheten på kort sikt. På längre sikt finns en osäkerhet hur ekonomin och byggandet ska utvecklas och därmed påverka efterfrågan på trä.

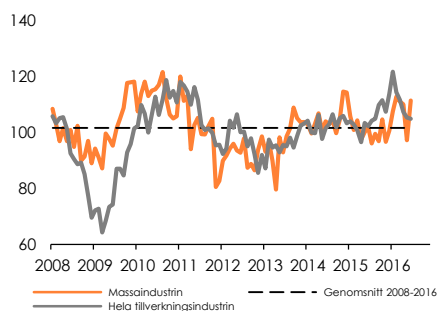
Större ökning av konsumtion än produktion i Europa

Konsumtionen av trävaror påverkas framför allt av byggaktiviteten. Enligt en färsk rapport från Euroconstruct ökade Europas investeringar i bostadsbyggande med 1,9 procent förra året. Framåt förväntas bostadsbyggandet både i Europa och USA utvecklas något bättre än övriga ekonomin. Extremt gynnsamma finansiella förhållanden med låga räntor samt stora demografiska förändringar – mest beroende på ökad migration – är de största orsakerna till den relativt höga ökningen. Ökningen av bostadsinvesteringarna förväntas bli 3,1 procent i år men förväntas sedan mattas av något kommande år till 2,7 procent 2017 och 2,1 procent 2018. Se diagram 2.8, 2.9.

2016 är det andra året i rad som produktionen i Europa endast marginellt ökar. Det håller tillbaka utbudet av europeiska trävaror, vilket ger förutsättningar för en bättre marknad. Den största osäkerhetsfaktorn är Ryssland, men bedömningen är att produktionen där inte på kort sikt kan öka mycket mer. Troligt är emellertid att exporten kan öka mer än produktionen då Rysslands ekonomi går dåligt och landets egna behov av trävaror på grund av detta kanske till och med minskar. Se diagram 2.10.

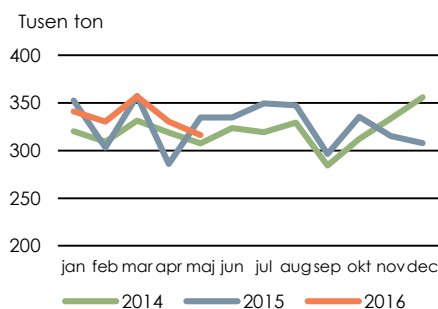
Sammanfattningsvis är Skogsindustriernas bild av nuläget för sågverken att en successivt ökad efterfrågan såväl i Sverige som på exportmarknaderna påverkar marknaden i gynnsam riktning. Förutsättningarna för sågverken påverkas också starkt av utbudet. Produktionsökningen i Sverige har förbytt till marginellt fallande produktion, vilket alltså bidrar till förbättrad balans som i sin tur skapar bättre möjligheter till högre priser. Däremot är minskande produktion inte någon allmän europeisk eller global trend. I skrivande stund ökar produktionen i samtliga andra stora producentländer, dock totalt sett inte mer än efterfrågan. Två viktiga faktorer för sågverken att studera framöver är dels hur exporten från Ryssland utvecklas, och dessutom hur pundet samt byggandet i Storbritannien påverkas av Brexit. Det förra har stor påverkan på furumarknaden och det senare främst på granmarknaden.

3.1 Förtroendeindikatorn massaindustrin, januari 2008 - juni 2016

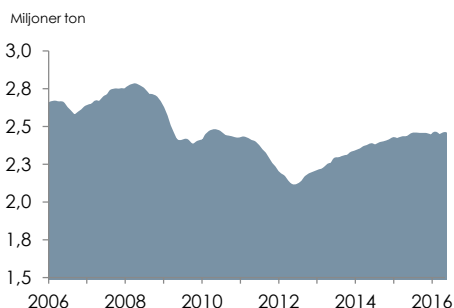
Källa: Konjunkturinstitutet

3.2 Produktion av marknadsmassa i Sverige

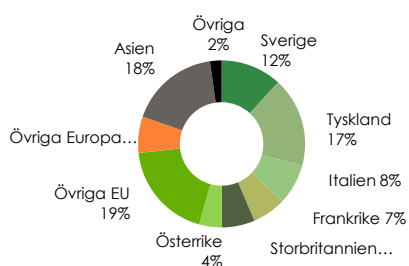
Källa: Skogsindustrierna

3.3 Sveriges export av massa till EU, rullande 12 månader tom maj 2016

Källa: Skogsindustrierna

3.4 Sveriges leveranser av massa till olika länder och regioner, januari – maj 2016

Källa: Skogsindustrierna

3. Massa

- Sverige: massaproduktion och leveranser ökar
- Internationellt fortsätter den positiva utvecklingen

Efter en pendlande inledning av året är förtroendeindikatorn för massaindustrin tillbaka på en nivå som industrin hade i början av 2015. Indikatorn för massaindustrin är över tillverkningsindustrin totalt och är även en bra bit över sitt historiska genomsnitt. Enligt konjunkturbarometern är orderingsgången stabil och industrins förväntningar är positiva. **Se diagram 3.1.**

Sverige, fortsatt positiv utveckling

Tillverkningen av marknadsmassa ligger på en högre nivå än de senaste två åren, det är en fortsatt positiv utveckling. För årets första fem månader har produktionen av marknadsmassa stigit med 2,5 procent, till 1,7 miljoner ton. Produktionen av kemisk massa har ökat med nästan tre procent medan produktionen av mekanisk massa har minskat något.

Nästan 70 procent av den svenska produktionen av marknadsmassa utgörs av blekt barrsulfat, vars tillverkning har stigit under perioden med nästan en procent till 1,15 miljoner ton. I rapporten behandlas enbart den massa som säljs på den öppna marknaden, till skillnad från massan som tillverkas för brukens egen pappersproduktion. **Se diagram 3.2.**

De totala leveranserna av marknadsmassa har nu nått 1,7 miljoner ton, en uppgång med 2,1 procent gentemot föregående år. De inhemska leveranserna är nu 197 000 ton, en ökning med en procent. Här har leveranserna av kemisk massa stigit, medan leveranserna av mekanisk massa har minskat under perioden januari-maj. Den totala exporten av massa har gått upp med dryga två procent och är nu nästan 1,5 miljoner ton, såväl exporten av kemisk som mekanisk massa har ökat. Exporten av kemisk massa är 1,34 miljoner ton för perioden.

Den uppåtgående trenden i leveranserna till EU, som är vår största marknad, har fortsatt även under årets första fem månader. Hittills är leveranserna uppe i drygt en miljon ton, en ökning med en procent. Leveranserna till EU utgör 70 procent av den totala massaexporten. **Se diagram 3.3.**

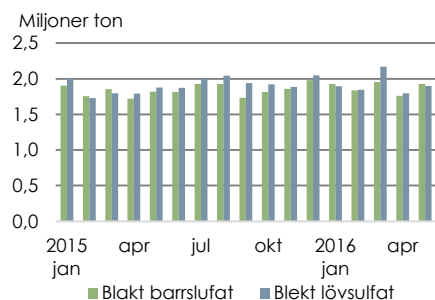
Tyskland är vår enskilt största marknad såväl totalt som inom EU, följt av Italien, Frankrike och Storbritannien. Hittills i år har leveranserna till Tyskland minskat något, men de är nästan 300 000 ton. Även exporten till Italien, Frankrike och Storbritannien har gått ner med 1-4 procent. **Se diagram 3.4.**

Asien är den största svenska exportmarknaden efter EU. Hit går cirka 20 procent av exporten. Leveranserna har hittills i år ökat med knappt två procent och var vid maj månads utgång 290 000 ton. Det enskilt största mottagarlandet i regionen är Kina, följt av Indien och Indonesien. Till Kina har det hittills i år levererats 107 000 ton, en minskning med knappt sex procent. Leveranserna till Indien och Indonesien har däremot ökat med sju respektive elva procent. En stor del av den massa som levereras till Asien består av dissolvingmassa, d.v.s. en massa som till stor del används för textiländamål.

Ökande global produktion

Hittills i år har den totala produktionen av blekt sulfatmassa ökat med drygt fyra procent hos världens producenter av marknadsmassa, enligt den senaste statistiken från EPIS (European Pulp Industry Sector). Världens produktion av blekt sulfatmassa är 19 miljoner ton under perioden. Vi ser att världsproduktionen fortsätter att stiga och det är en jämn fördelning mellan blekt barrsulfatmassa och

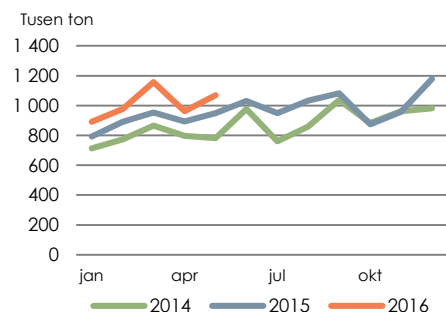
3.5 Världens produktion av marknads- massa, blekt sulfat januari 2015 – maj 2016

Källa: European Pulp Industry Sector

blekt lövsulfatmassa. Tillverkningen av blekt lövsulfatmassa stiger med 4,4 procent till 9,6 miljoner ton, medan produktionen av blekt barrsulfatmassa ökar med 3,9 procent till 9,4 miljoner ton. Förändringarna vi ser i massaproduktionen beror bland annat på att det har skett kvalitetsförändringar inom papperstillverkningen. Det tillverkas mindre grafiskt papper, medan mjukpapper och förpackningsmaterial ökar. **Se diagram 3.5.**

3.6 Världens export av blekt sulfatmassa till Kina

Källa: Skogsindustrierna

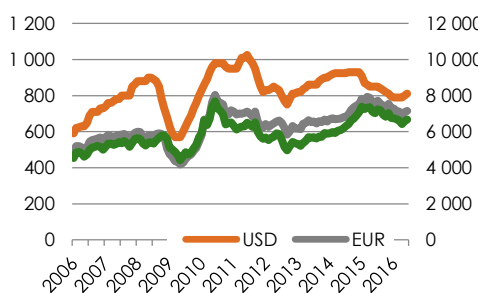
Leveranser av blekt sulfatmassa i världen har fortsatt sin positiva trend. De totala leveranserna har under årets första fem månader stigit med 3,6 procent, till 18,7 miljoner ton. Efterfrågan på blekt lövsulfat i världen var 9,2 miljoner ton och visar en uppgång med 2,7 procent medan efterfrågan på blekt barrsulfat har stigit med 4,5 procent till 9,5 miljoner ton. Leveranserna till Europa steg med en procent, den största efterfrågeökningen sker i Kina. Leveranserna har ökat de senaste åren. I år har uppgången hittills varit 13 procent. Vi ser att båda sulfatkvaliteterna har ökat under året. Kina ensamt tar emot en fjärdedel av de globala massaleveranserna och påverkar därför massamarknaden starkt. **Se diagram 3.6.**

Vid maj månads utgång var lagren av blekt sulfatmassa hos världen massaproducenter på samma nivå som föregående månad, vilket motsvarar 36 dagars leveranser.

Priserna vänder uppåt

Massapriset kan röra sig snabbt uppåt eller nedåt, se följande diagram. Lagerförändringar, kapacitetsutnyttjande och marknadsförväntningar hos köpare och säljare har stor inverkan på prisutvecklingen. Även valutakursförändringar har betydelse. I grafen ser vi hur förändringarna i prisutvecklingen har varit under de senaste tio åren. **Se diagram 3.7.**

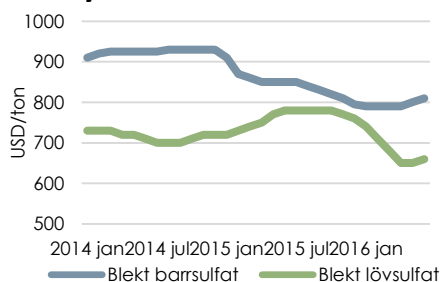
3.7 Pris blekt sulfat i Västeuropa tom februari 2016 (i USD samt omräknat till EUR vä skala, omräknat till SEK hö skala)

Källa: RISI, Skogsindustrierna

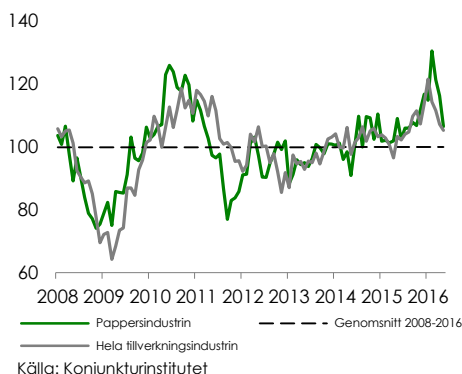
Under våren har priset på blekt lövsulfat fortsatt sin nedåtgående trend och sjunkit med 16 procent från sin toppnotering under föregående år. Under juni har priset stabiliserats och snittpriset var nu i juni 660 USD. Däremot har priset på blekt barrsulfatmassa vänt och snittpriset har de senaste två månaderna gått upp med två procent till 810 USD. Priset har dock en bit kvar till 2014 års prisnivåer. **Se diagram 3.8**

3.8 Prisutveckling av blekts barr- respektive lövsulfat i Västeuropa i USD, januari 2014 – juni 2016

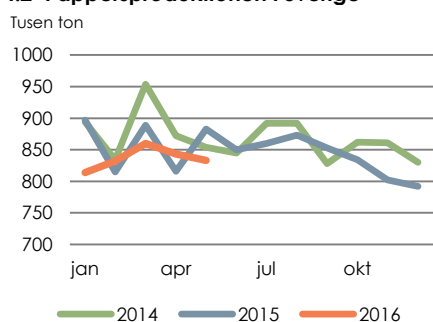

Källa: RISI, Skogsindustrierna

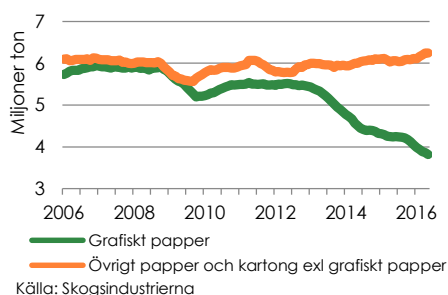
4.1 Förtroendeindikatorn för pappersindustrin januari 2008-juni 2016

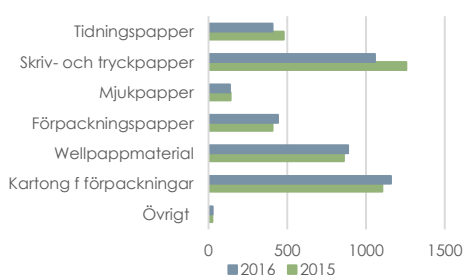
4.2 Pappersproduktionen i Sverige

4.3 Produktion av papper i Sverige, fördelat grafiskt papper och övriga papperskvaliteter, rullande 12 månader

4.4 Export per kvalitet, januari – maj 2016

4. Papper

- Förpackningsmaterial har fortsatt positiv utveckling
- Grafiskt papper minskar
- En till synes positiv trend inom europeisk pappersproduktion

Förtroendeindikatorns utveckling inom pappersindustrin påminner mycket om den övriga tillverkningsindustrin. Enligt förtroendeindikatorn är pappersindustrin något starkare än normalt och ligger över sitt historiska genomsnitt. Dock kan vi notera ett tydligt fall de senaste månaderna. Orderstock och ordergång har stabiliserats, utvecklingen framöver förväntas bli positiv. **Se diagram 4.1.**

Tillbakagången i pappersproduktionen har fortsatt under de fem första månaderna i år och hittills har tillverkningen minskat med knappt tre procent till 4,2 miljoner ton. Produktionen har sakta återhämtat sig efter den stora nedgången vid årets slut och är på en stabilare, men lägre nivå, än tidigare. **Se diagram 4.2.**

Under årets första månader har tillverkningen av grafiskt papper fortsatt att minska, hittills med totalt 14 procent. Förändringarna varierar för de olika segmenten inom grafiskt papper. Tidningspapper har till exempel backat med 17 procent, medan skriv- och tryckpapper har minskat med 13 procent. Det beror framförallt på strukturförändringar inom pappersindustrin. Totalt för grafiskt papper blev produktionen 1,5 miljoner ton. Tillverkningen av mjukpapper är på en stabil och jämn nivå, en liten ökning med 0,7 procent till nästan 150 000 ton.

Den sammanslagna produktionen av förpackningsmaterial har fortsatt att stiga till 2,5 miljoner ton i maj. Det innebär en total ökning med fem procent under perioden. De olika segmenten inom förpackningsmaterial har hittills utvecklats positivt under året. Kartong för förpackning, som är det största enskilda segmentet, har stigit med sex procent till 1,2 miljoner ton. Wellpappmaterial har stigit med tre procent till dryga 880 000 ton och de resterande 430 000 tonen svarar för förpackningspapper för med en uppgång på nästan nio procent. I diagrammet framgår det att produktionen av grafiskt papper rasade under 2013. Industrins stängde vid denna tid ner ett antal pappersmaskiner, framförallt sådana som tillverkade tidningspapper. Den övriga produktionen av papper och kartong har stadigt ökat och är nu på en högre nivå än under högkonjunkturen 2007-2008. **Se diagram 4.3.**

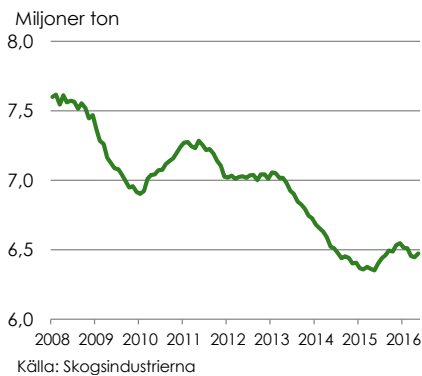
Pappersexport

De totala leveranserna under året har minskat med 3,7 procent till 4,1 miljoner ton. Även här upprepar sig mönstret med nedgången för de grafiska kvaliteterna och en positiv utveckling för förpackningsmaterial. De inhemska leveranserna för året har minskat med nästan sju procent och leveranserna är nu nästan 380 000 ton.

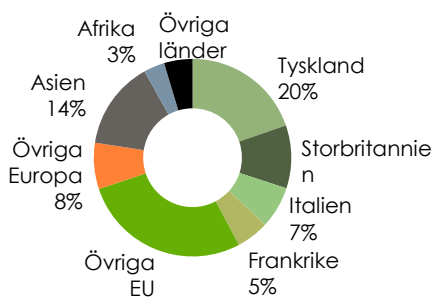
Exporten av de grafiska produkterna var 1,3 miljoner ton, en nedgång med nästan 16 procent. Tidningspapper har minskat med 14 procent, medan skriv- och tryckpapper har minskat med 16 procent. Leveranserna till vårt största mottagarland inom detta segment, Tyskland, har totalt sett minskat med 14 procent, även leveranserna till Storbritannien har gått ner. **Se diagram 4.4.**

Exporten av hygienpapper har gått tillbaka under perioden, medan de inhemska leveranserna har ökat. Mer än hälften av leveranserna av hygienpapper går till Norge och Danmark, hittills i år visar de en liten uppgång.

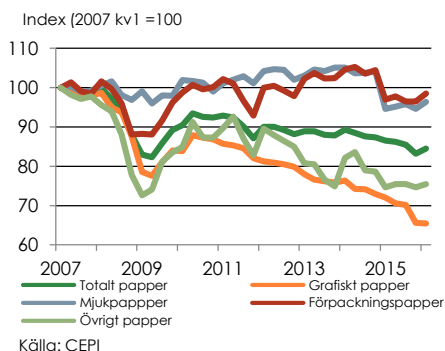
4.5 Sveriges pappersexport till EU, rullande 12 månader 2008- maj 2016

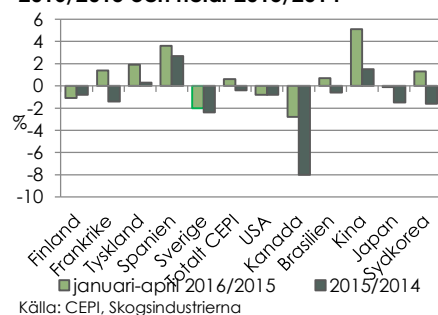
4.6 Sveriges export per land/region, januari- maj 2016

4.7 Produktion av papper och papp i CEPI-regionen

4.8 Procentuell förändring av pappersproduktionen, i vissa länder jan-apr 2016/2015 och helår 2015/2014

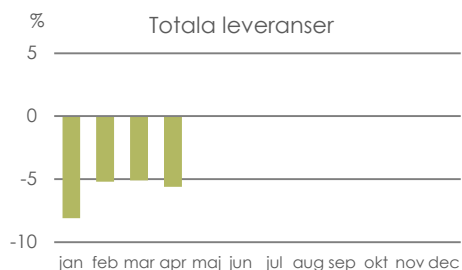
Över 90 procent av papper till förpackningsmaterial exporteras. Hittills i år har exporten varit 2,3 miljoner ton, en ökning med fem procent. Alla segmenten inom området visar en stigande leveranstrend. **Se diagram 2.5.**

Av den totala exporten levereras cirka 70 procent till EU. För de första fem månaderna i år innebär det 2,6 miljoner ton. Det är en minskning av leveranserna, men ser vi till den senaste tolv månadersperioden har exporten till EU en svagt positiv utveckling. Leveranserna till Sveriges enskilt största marknad, Tyskland, har minskat något under året. Även leveranserna till Storbritannien och Frankrike visar samma utveckling medan exporten till Italien är oförändrad. En femtedel av Sveriges totala export går till Tyskland. Tyskland är vår huvudmarknad inom samtliga segment förutom hygienpapper, där de nordiska länderna dominerar. Den näst största enskilda marknaden för pappersprodukter är Storbritannien, leveranser sker inom alla papperssegment men det är framför allt wellpappmaterial och grafiskt papper som exporteras. Leveranserna till Asien har minskat med fyra procent. Det enskilt största mottagarlandet i Asien är Kina och här har leveranserna minskat med en procent. Till Kina levereras i första hand kartong för förpackningar, produktsegmentet svarar för mer än 80 procent av pappersleveranserna till Kina. **Se diagram 4.6.** Tillverkningen av papper inom CEPI-området har visat en liten ökning under perioden januari – april, produktionen har ökat med 0,6 procent till 29 miljoner ton. Grafiskt papper har minskat med tre procent medan förpackningsmaterial har ökat med 2,4 procent. Den grafiska produktionen inom CEPI-regionen var 10,8 miljoner ton, medan förpackningsmaterial stod för en produktion av 13,5 miljoner ton. Wellpappmaterial, som är det enskilt största segmentet, visar på en stigande produktion med tre procent till 8 miljoner ton. Trenden mot lättare vikt och resurseffektivisering påverkar tillverkningen av förpackningar. Även den europeiska tillverkningen av hygienpapper och övrigt papper har hittills i år haft en positiv utveckling. **Se diagram 4.7.**

Den totala papperstillverkningen inom CEPI har stigit med 0,6 procent under perioden. Utvecklingen av pappersproduktionen i de olika länderna inom CEPI-området varierar. Tyskland är det största produktionslandet, följt av Finland, Sverige och Italien. Produktionen i Tyskland har stigit med knappt två procent. Även den italienska produktionen har ökat med två procent. Däremot har papperstillverkningen i Finland sjunkit med dryga en procent. Den franska pappersproduktionen förändrades uppåt med knappt 1,5 procent. **Se diagram 4.8.**

Pappersproduktionen i Japan under perioden januari-april har varit så gott som oförändrad jämfört med föregående år, det vill säga 8,8 miljoner ton. I USA har produktionen av papper och papp minskat med 0,8 procent till 32,4 miljoner ton. Även Kanadas pappersproduktion har sjunkit till 34 miljoner ton, en minskning med 2,8 procent. Däremot har tillverkningen i Sydkorea och Brasilien stigit. Båda länderna har en positiv utveckling med en produktionstillväxt av 1,3 respektive 0,6 procent. Uppgifter från den kinesiska statistikbyrån visar att den kinesiska pappersproduktionen uppgick till 3,9 miljoner ton, en ökning av produktionen med fem procent.

4.9 Procentuell förändring av grafiskt papper i Europa, 2016/2015, ackumulerat

Källa: EURO-GRAPH

Enligt statistik från EURO-GRAPH (European Association of Graphic Paper Producers), har de totala leveranserna av grafiskt papper fortsatt sin nedåtgående trend under april, leveranserna har minskat med nästan sex procent till 11 miljoner ton. De utomeuropeiska leveranserna har gått ner med tio procent medan de europeiska har sjunkit med fem procent. **Se diagram 4.9.**

Hittills i år har nästan samtliga kvaliteter inom grafiskt papper haft en minskning av leveranserna. Det är bara SC-Magasinpapper som har återhämtat sig och visar en positiv utveckling. De europeiska leveranserna av SC-papper har stigit med två procent till och efterfrågan har ökat med nästan tre procent till och med april månad.

De europeiska leveranserna av tidningspapper har fortsatt att sjunka i april. Hittills i år har de backat med fem procent. Sveriges andel av de europeiska leveranserna av tidningspapper har minskat och under året har andelen varit runt 13 procent.

De europeiska leveranserna av bestruket och obestruket trähaltigt papper har fortsatt sin nedåtgående trend under april, båda har sjunkit med åtta procent. Leveranserna av de träfria kvaliteterna visar en minskning med sex procent.

Förpackningsmaterial

Förpackningsmaterial har haft en relativt starkare utveckling än grafiskt papper. Utvecklingen inom de olika segmenten har varierat under det första kvartalet i år. Enligt den senaste statistiken har wellpappmaterial fortsatt att stiga. Produktionen under det första kvartalet har stigit med nästan tre procent och de totala leveranserna i motsvarande grad. Produktionen och leveranserna är ungefär 7,1 miljoner ton. När det gäller kartong för förpackning har leveranserna gått ner med tre procent och leveranserna når 1,5 miljoner ton. Även leveranser av förpackningspapper har minskat något under den aktuella perioden.

Priser

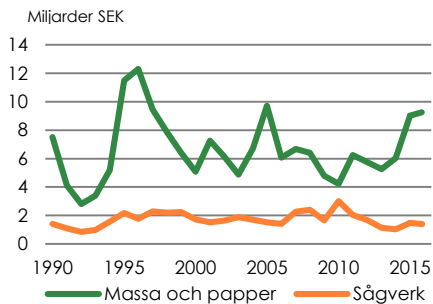
Prisutvecklingen i Tyskland får här tjäna som indikator på prisutvecklingen i lokal valuta för svenska exportleveranser eftersom Tyskland är Sveriges enskilt största exportmarknad för papper sammantaget. Prisutvecklingen kan dock vara annorlunda på andra viktiga marknader såsom Storbritannien, USA och Kina. Även för enskilda kvaliteter från ett företag kan prisutvecklingen vara annorlunda än den generella bild som ges här. Källa för prisuppgifterna är RISI och avser till och med juni 2016.

Priset på de olika grafiska kvaliteterna har varit tämligen stabilt och oförändrat fram till och med maj, men under juni har det skett prisförändringar. Många kvaliteter inom segmentet har börjat vika nedåt. Priset på förpackningsmaterial har stått stilla under en längre tid. Däremot har priset för testliner sjunkit något under de senaste två månaderna.

5. Investeringar och Exportvärde

- Skogsindustrin fortsätter att investera
- Exportvärdet sjunker

5.1 Investeringar 1990-2015, prognos 2016

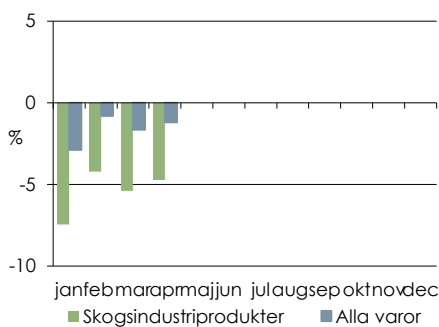

Källa: SCB

5.2 Investeringar 1990-2015, prognos 2016

Investeringar		
Miljarder SEK	2015	2016
Sågverk och hyvlerier	1,488	1,448
Massaindustrin	3,566	6,931
Pappers- och pappindustri	5,458	4,539
Industri för trä och varor av trä	0,646	0,982
Industri för pappers- och pappvaror	1,864	0,895
Totalt skogsindustrin	13,022	14,795

5.3 Procentuell förändring av exportvärde för skogsindustriprodukter samt alla varor, ackumulerat jan-april 2016/2015

Källa: SCB, Skogsindustrierna

Investeringar

Enligt SCB:s majenkät över investeringar förväntas tillverkningsindustrins investeringsvolym minska med två procent för 2016, till 69,8 miljarder kronor. Fler-talet grenar inom industrin förväntas dra ner sina investeringar under 2016. Gruvindustrin beräknas dra ner investeringarna med 29 procent jämfört med 2015. Stål och metallframställningsverken minskar med 23 procent. Även livsmedelsindustrin och kemisk industri förväntas minska sina investeringar. Ökar gör däremot bland annat massa- och pappersindustrin, industrin för andra icke-metalliska mineraliska produkter, trävaruindustrin och plastvaruindustrin. Investeringsvolymerna inom de olika delarna inom energisektorn varierar, el-, gas- och värmeverk minskar medan företag inom vattenverk, reningsverk och avfallsanläggningar förväntas öka sina investeringar. **Se diagram 5.1.**

Investeringsvolymen inom skogsindustrin varierar. Enligt majenkäten förväntas investeringarna inom sågverk och hyvlerier minska med dryga två procent till 1,4 miljarder kronor. Massaindustrins investeringar för 2016 fördubblas nästan till 2016 och förväntas bli 6,9 miljarder kronor. Pappersindustrin, som hade höga investeringar under 2015, förväntas minska investeringarna till 4,5 miljarder kronor.

Under juni månad har flera företag aviserat om kommande investeringar; Bille-rud Korsnäs om stora investeringar i Skärblacka, Stora Enso har aviserat om investeringar i Skutskär samt en studie om kommande investeringar i en CTL-produktion vid Gruvöns bruk. **Se tabell 5.2.**

Exportvärde

Enligt de senaste siffrorna från SCB har Sveriges totala varuexport minskat med en procent till 482,6 miljarder kronor. Värdet för varuimporten var för samma period 477,2 miljarder, vilket ger ett handelsöverskott på 5,4 miljarder kronor.

Exporten för de olika varuområdena varierar. Verkstadsprodukter är det område som visar en ökning av exportvärdet med fem procent för perioden januari-april. Mineralvaror har minskat med åtta procent och värdet för kemivaror har sjunkit med fyra procent. Exportvärdet för skogsvaror har sjunkit med fem procent. Utfallet för de olika områdena inom skogsvaror varierar.

Exportvärdet för sågade och hyvlade trävaror visar en nedgång med tre procent, för massa sjönk värdet av exporten med hela elva procent medan nedgången för papper stannar vid fyra procent. Exportvärdet för sågade och hyvlade trävaror är hittills i år 8,8 miljarder kronor, motsvarande värde för massa är 6,2 miljarder och för papper 24,5 miljarder kronor. **Se diagram 5.3.**

Om svensk skogsindustri

Skogsindustrin är en av Sveriges viktigaste basindustrier. Av svensk industris sysselsättning, omsättning och förädlingsvärde svarar skogsindustrin för 9 – 12 procent. Andelen av den svenska varuexporten är 11 procent, vilket motsvarade 124 miljarder kronor år 2014. Den svenska skogsindustrin är starkt exportinriktad. Av massa- och pappersproduktionen exporteras nära 90 procent, och motsvarande för sågade trävaror är nära 75 procent. Sverige är världens tredje största exportör sammanlagt av papper, pappersmassa och sågade trävaror.

Om branschorganisationen Skogsindustrierna

Skogsindustrierna är branschorganisationen för massa-, pappers- och den trämekaniska industrin. Skogsindustrierna företräder ett 50-tal massa- och pappersbruk i sammanlagt i ett 20-tal koncerner/företag och cirka 120 sågverk i ett 60-tal koncerner/företag, samt ett 40-tal företag med nära anknytning till massa-, pappers-, eller trävarutillverkning. Inom Skogsindustrierna ingår verksamheten Svenskt Trä och sekretariatet för Biolinnovation. Skogsnäringsen sysselsätter cirka 70 000 personer och exporterade för 124 miljarder kronor 2014. Organisationens uppgift är att stärka företagets konkurrenskraft och verka för en ökad användning av skogsbaserade produkter.

Om Kvartalsrapporten "Så går det för skogsindustrin"

"Så går det för skogsindustrin" är en kvartalsredogörelse för utvecklingen och läget för skogsindustrin och dess delbranscher sågverks-, massa- och pappersindustrin. Informationen baseras på officiell statistik och på Skogsindustriernas statistik. Kvartalsrapporten är tänkt att komma ut fyra gånger per år och riktar sig till en bred läsekrets av beslutsfattare, journalister, analytiker och andra intressenter. Rapporten finns även på Skogsindustriernas webbplats.

Kontakt: Mats Kinnwall

Skogsindustrierna
Box 55525
102 04 Stockholm
Mats.kinnwall@
skogsindustrierna.org
Telefon: +46 8 762 72 66